

**LANDSDÆKKENDE
PATIENTUNDERSØGELSER 2009
Afsnitsrapport**

Ambulatorium

**Denne rapport er udarbejdet for
ambulante patienter på**

**Neurologisk Ambulatorium
Neurologisk Afdeling N
Regionshospitalet Viborg, Skive og Kjellerup**

Den Landsdækkende Undersøgelse af Patientoplevelser 2009 for Region Midtjylland

Spørgeskemaundersøgelse blandt 15.431 indlagte og 34.262 ambulante patienter i Region Midtjylland.

Rapporten er udarbejdet af

Center for Kvalitetsudvikling
Region Midtjylland
Olof Palmes Allé 15
8200 Århus N

© Center for Kvalitetsudvikling

Rapporten kan hentes på Center for Kvalitetsudviklings hjemmeside
<http://www.cfk.rm.dk> eller ved at kontakte

Center for Kvalitetsudvikling
Olof Palmes Allé 15
8200 Århus N
Tlf. 87284911
Center.kvalitetsudvikling@stab.rm.dk

December 2009

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	1
2	Læsevejledning og begrebsafklaring	3
3	Afsnittets resultater – et hurtigt overblik	5
4	Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet.....	9
Bilag 1: Kommentarsamling		25

1 Indledning

Afsnittets patienter blev i maj spurgt om deres oplevelser i forbindelse med deres besøg på afsnittet. Patienternes svar er gengivet i denne rapport.

Baggrund

Baggrunden for rapporten er, at Danske Regioner og Regionssundhedsdirektørkredsen har besluttet at foretage en årlig landsdækkende undersøgelse af patientoplevelser blandt indlagte og ambulante patienter på landets offentlige sygehuse samt patienter, som har været behandlet på et privathospital efter reglerne om udvidet frit sygehusvalg.

Formål

Undersøgelsen gennemføres som en spørgeskemaundersøgelse og har til formål at bidrage med input og identificere indsatsområder i arbejdet med kvalitetsforbedringer.

Rapporteringen

Region Midtjylland har valgt at rapportere undersøgelsens resultater på hospitals-, afdelingsniveau og afsnitsniveau. For afsnit med minimum 15 svar udarbejdes der en regional afsnitsrapport.¹

Rapportgrundlag

Denne rapport giver en tilbagemelding på, hvordan afsnittets patienter oplevede deres besøg på afsnittet. Patienterne i undersøgelsen er udtrukket blandt patienter, der inden for perioden 26. januar – 8. marts 2009 havde et eller flere ambulante besøg på afsnittet. Tabel 1 opsummerer kort datagrundlaget for rapporten.

Tabel 1. Datagrundlaget for rapporten

Patienter fra afsnittet udtrukket til undersøgelsen:	121
Besvarelser fra afsnittets patienter:	68
Afsnittets svarprocent:	56%

Rapportens opbygning

Efter en kort læsevejledning og begrebsafklaring (kapitel 2) giver kapitel 3 et hurtigt overblik over afsnittets resultater. Herefter gennemgår kapitel 4 patienternes svar mere detaljeret, og afsnittets resultat sammenlignes med resultaterne for de øvrige afsnit på hospitalet. I bilag 1 er alle kommentarer fra afsnittets patienter gengivet.

¹ Patienter fra afsnit med færre end 15 svar og patienter, som det ikke har været muligt at placere på afsnitsniveau, indgår således udelukkende i rapporteringen på de højere organisatoriske niveauer.

2 Læsevejledning og begrebsafklaring

Tilfredse og ikke-tilfredse patienter

I rapporten skelnes der for de fleste spørgsmål mellem tilfredse og ikke-tilfredse patienter, hvor patienter, hvis svar må betegnes som udtryk for en positiv vurdering eller oplevelse, karakteriseres som tilfredse. Patienterne karakteriseres eksempelvis som tilfredse, hvis de har benyttet svarmulighederne "Virkelig godt" eller "Godt", mens patienterne karakteriseres som ikke-tilfredse, hvis de har benyttet svarmulighederne "Dårligt" eller "Virkelig dårligt".

Dette har dels til formål at forenkle rapporteringen i kapitel 3 og er dels en forudsætning for de statistiske test i kapitel 4. I enkelte spørgsmål i spørgeskemaet lader svarkategorierne sig ikke opdele i tilfredse og ikke-tilfredse, og disse spørgsmål vises derfor ikke i kapitel 3, ligesom patienternes svar på disse spørgsmål ikke sammenlignes med resultatet på de øvrige afsnit på hospitalet.

Svar der ikke indgår i beregningerne

Patienter, som ikke har svaret på spørgsmålene eller har angivet flere svar, er ekskluderet fra analyserne. Flere af spørgsmålene i spørgeskemaet indeholder neutrale svarkategorier som eksempelvis "Det kan jeg ikke vurdere" eller "Det husker jeg ikke". Patienter, der har benyttet disse, er ligeledes ekskluderet fra analyserne af de pågældende spørgsmål.²

Spørgsmålene i undersøgelsen

Af præsenteringsmæssige hensyn vises spørgsmålene i kapitel 3 udelukkende i en afkortet og let omformuleret form, mens spørgsmålenes afkortede såvel som oprindelige form benyttes i kapitel 4.

Husk kommentarsamlingen

Det er vigtigt at huske, at en spørgeskemaundersøgelse som denne giver et forenklet billede af patienternes egentlige oplevelser og vurdering af deres besøg på afsnittet. Overvej hvad det kunne være, der fik patienterne til at svare, som de gjorde. Diskuter det med kolleger – eller spørg patienterne! Nogle af svarene findes måske i patienternes kommentarer, som er gengivet i kommentarsamlingen (bilag 1).

Yderligere information

En nærmere beskrivelse af undersøgelsen, undersøgelsesmetoden, den statistiske databehandling samt en udgave af de udsendte spørgeskemaer kan findes i indledningen og bilagsmaterialet til afdelingsrapporten til afdelingen, hvorunder afsnittet tilhører.

---

² For spørgsmålet vedrørende kontaktperson(er) vises svarene endvidere udelukkende for patienter, der har haft mere end ét ambulant besøg på afsnittet.

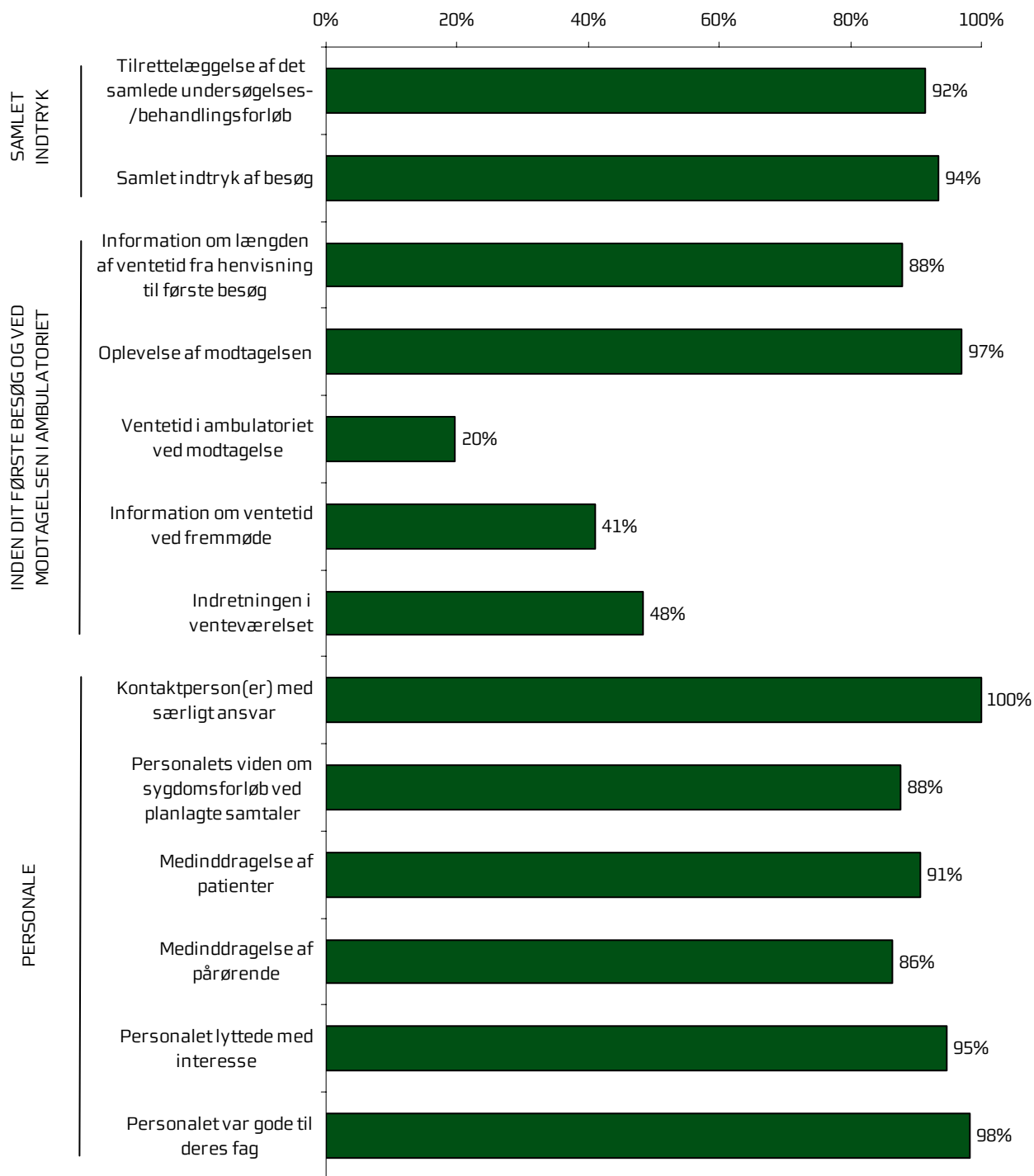

3 Afsnittets resultater – et hurtigt overblik

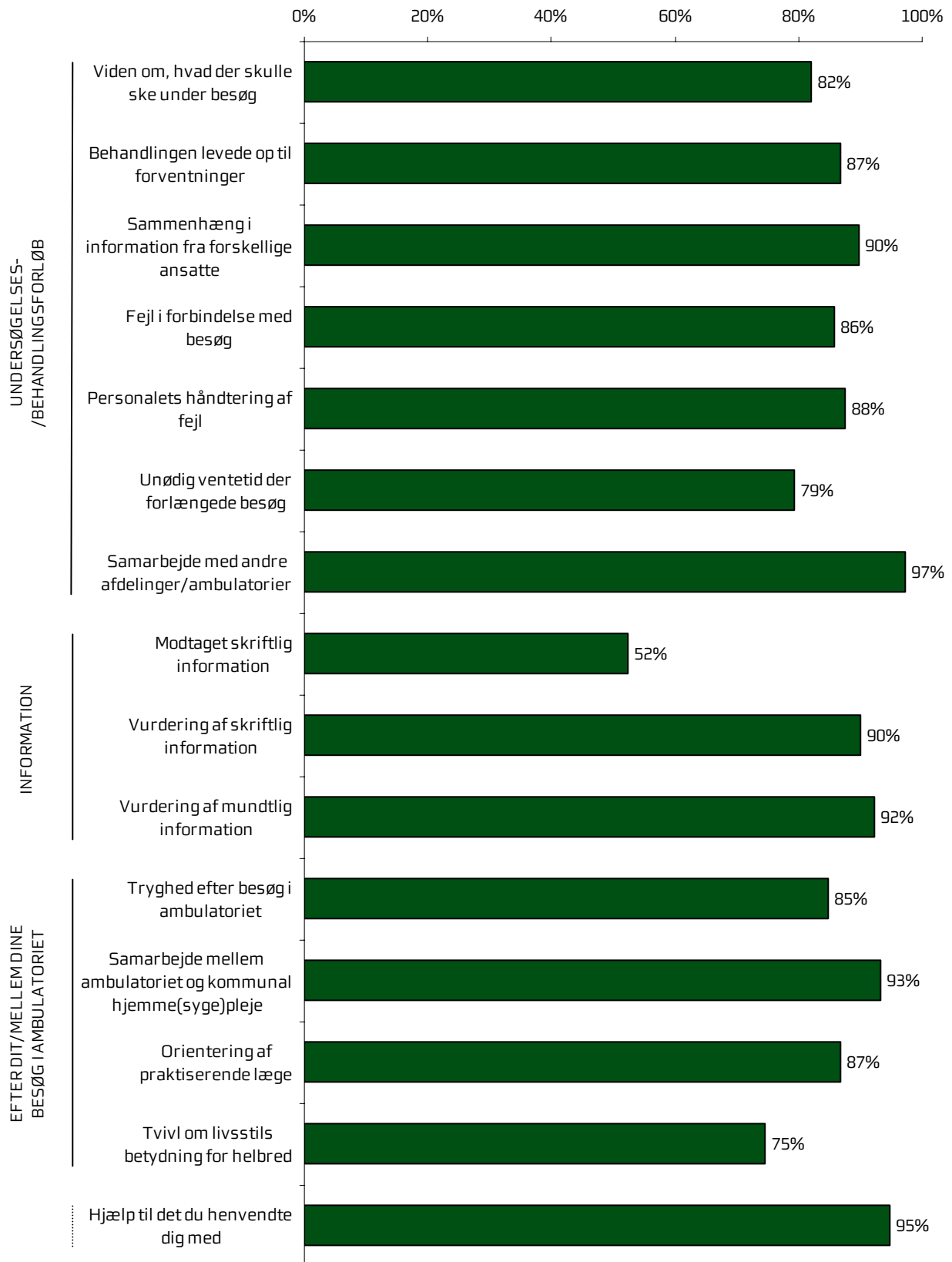
Dette kapitel giver et hurtigt overblik over tilfredsheden blandt afsnittets patienter. Den nedenstående figur viser andelen af patienter, hvis svar på de forskellige spørgsmål i spørgeskemaet må betegnes som udtryk for en positiv vurdering eller oplevelse, og figuren indikerer således, hvilke områder afsnittet klarer sig henholdsvis godt og mindre godt på.

I figuren er spørgsmålene vist temavist med patienternes samlede indtryk som det første tema. Den lodrette tekst yderst til venstre i figuren viser, hvilket tema de forskellige spørgsmål hører under. Den øverste søjle i figur 1 viser således andelen af patienterne, der alt i alt var tilfredse med tilrettelæggelsen af deres samlede undersøgelses-/behandlingsforløb.

Figur 1. Oversigt over andel tilfredse patienter på afsnittet

Figur 1. Oversigt over andel tilfredse patienter på afsnittet (fortsat)

4 Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet

Hvordan ser afsnittets resultater ud sammenlignet med resultaterne for de øvrige afsnit på hospitalet?

I dette kapitel præsenteres patienternes svar temavis med et dobbelttopslag. I dobbelttopslagene vises den fulde svarfordeling for spørgsmålene inden for temaet, og andelen af afsnittets patienter, der er tilfredse, sammenlignes med andel tilfredse patienter på hospitalets øvrige afsnit og henholdsvis de dårligst og bedst placerede af hospitalets øvrige afsnit.³

Siderne i dobbelttopslagene

I dobbelttopslagene på de følgende sider vises patienternes svar på spørgsmålene inden for det pågældende tema på venstre side. I figurerne er den/de positive svarkategori/svarkategorier, der karakteriseres som tilfredse, vist i grønne nuancer, mens den mest negative svarkategori altid er mørkerød. Parenteserne efter spørgsmålet angiver, hvor mange patienter (n) der på de pågældende spørgsmål har benyttet én af de viste svarkategorier.

Den højre side i dobbelttopslaget viser andel tilfredse patienter på afsnittet, hospitalets øvrige afsnit og henholdsvis de dårligst og bedst placerede af hospitalets øvrige afsnit. I de kommende undersøgelsesrunder vil andel tilfredse patienter i tidligere undersøgelsesrunder ligeledes være vist.

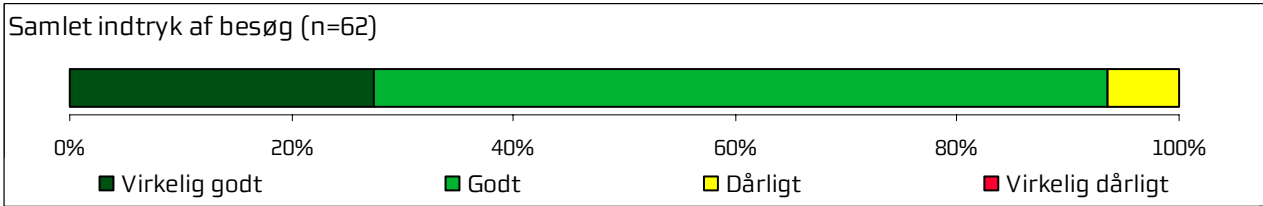
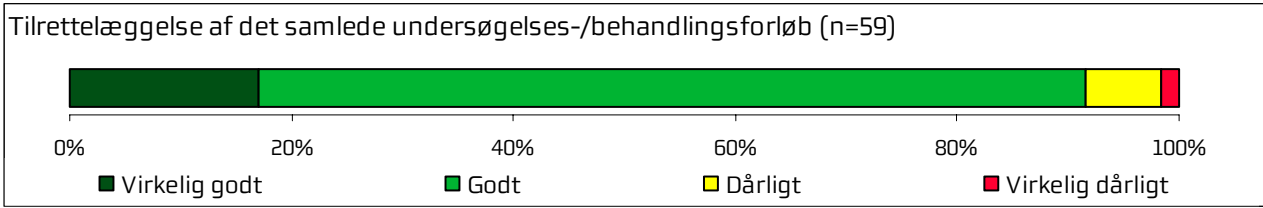
Tilfældige forskelle?

Det er undersøgt, hvorvidt forskellene mellem andel tilfredse patienter kan tilskrives statistiske tilfældigheder. Forskellene er derfor signifikantstestet, og signifikante forskelle er markeret med en stjerne bag de andele som afsnittets resultat sammenlignes med. En stjerne betyder således, at forskellen mellem den pågældende andel tilfredse og andel tilfredse blandt afsnittets patienter er større end den ville være, hvis svarene var placeret tilfældigt, og forskellen kan derfor ikke tilskrives statistiske tilfældigheder.

---

³ Afsnittets resultater indgår således ikke i beregningen af andel tilfredse på hospitalet og henholdsvis "Dårligste" og "Bedste" af hospitalets afsnit. Herudover er det kun afsnit med minimum 15 svar, der indgår i beregningen.

4.1 Samlet indtryk

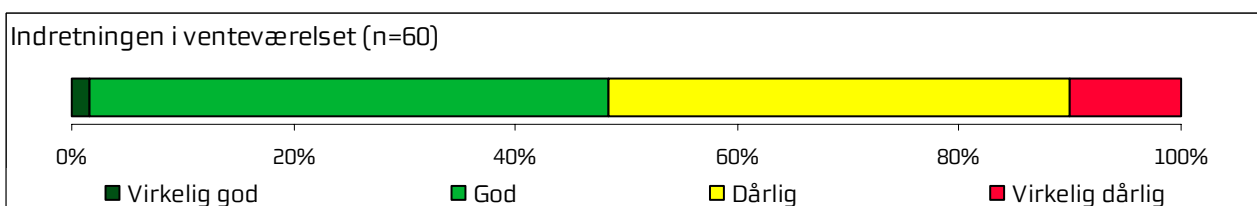
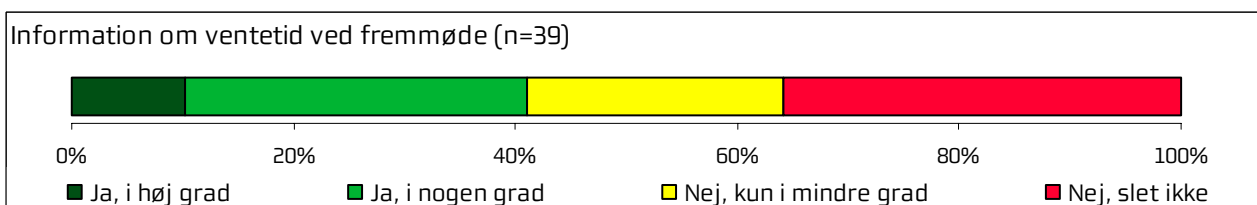
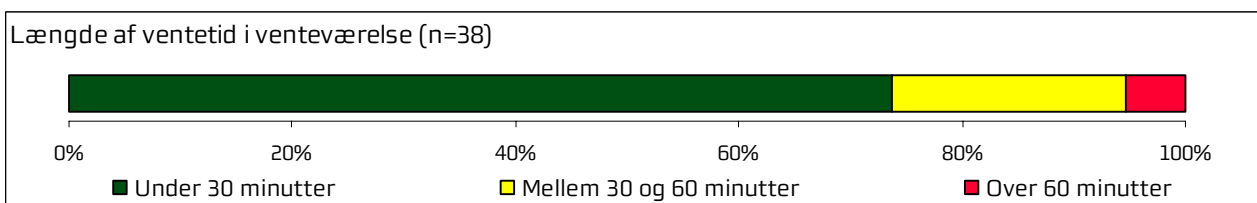
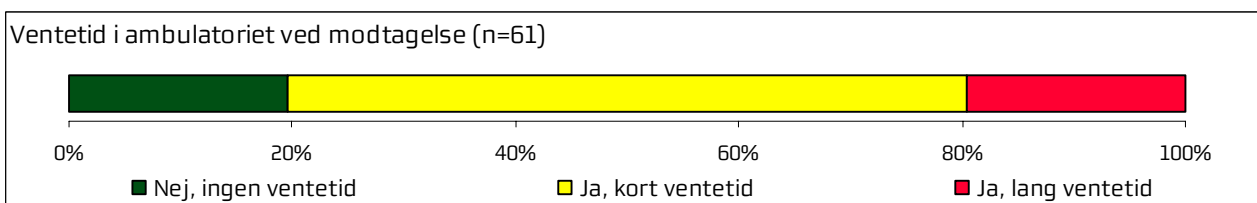
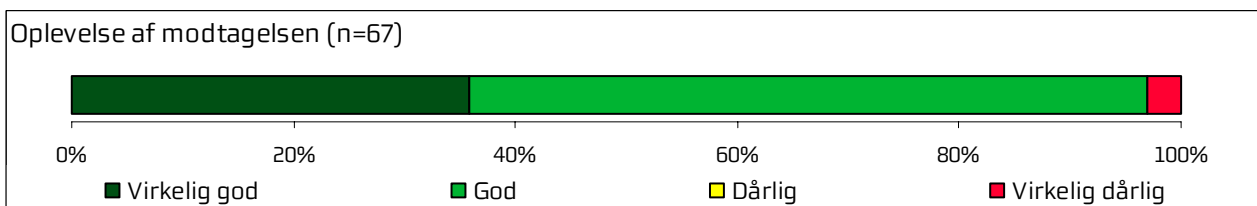
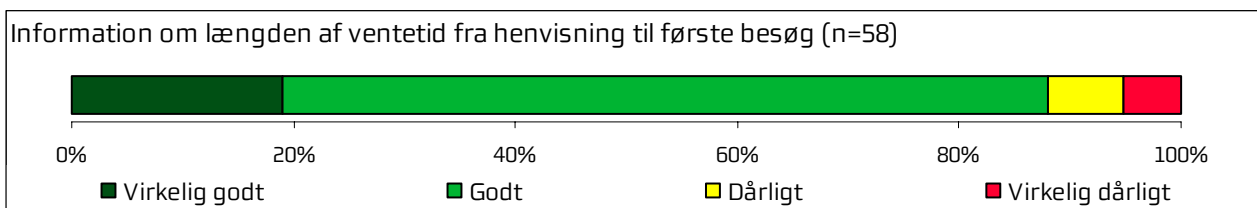

Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet

	2009	2010	2011	Bedste	Dårligste	Gennemsnit
Hvordan vurderer du alt i alt, at dit samlede undersøgelses-/behandlingsforløb var tilrettelagt?	92%	-	-	100%*	87%	96%
Hvad er dit samlede indtryk af dit/dine besøg i ambulatoriet?	94%	-	-	100%*	85%	97%

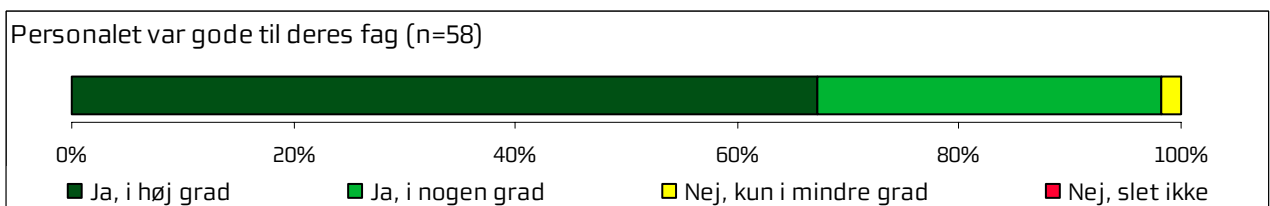
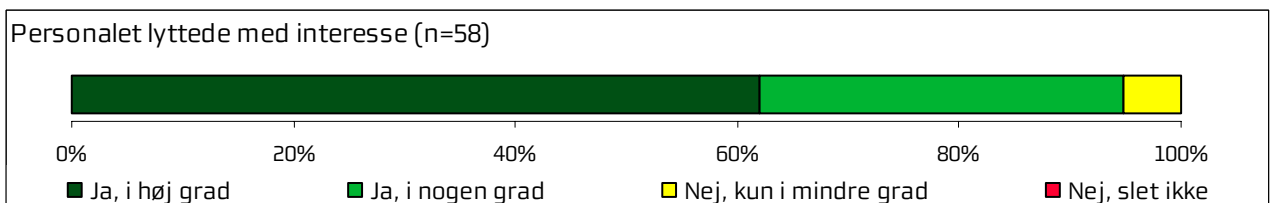
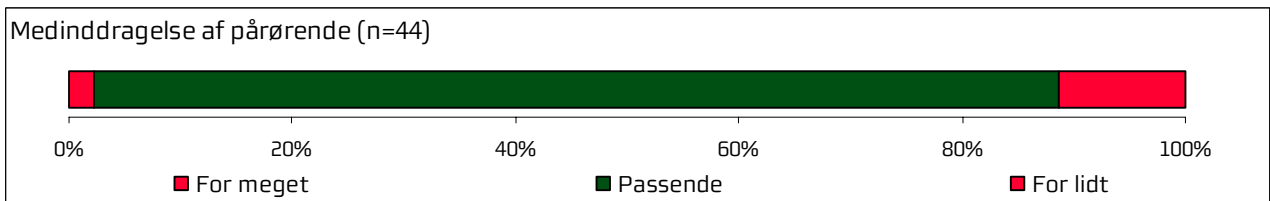
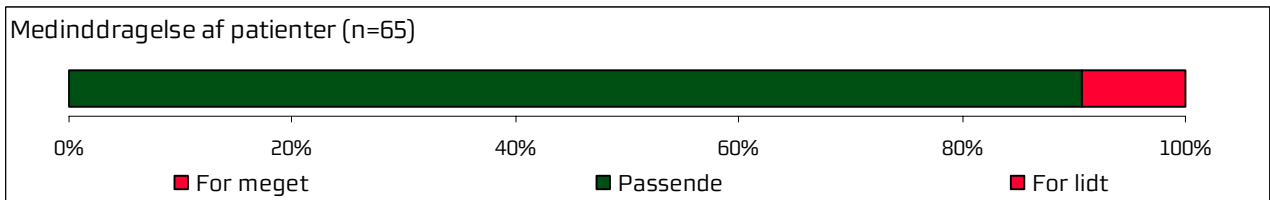
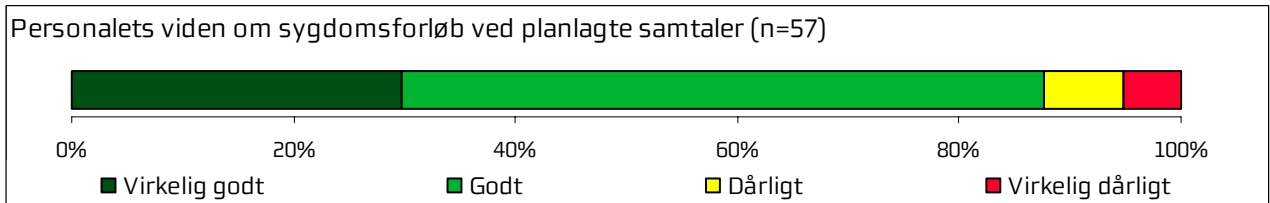
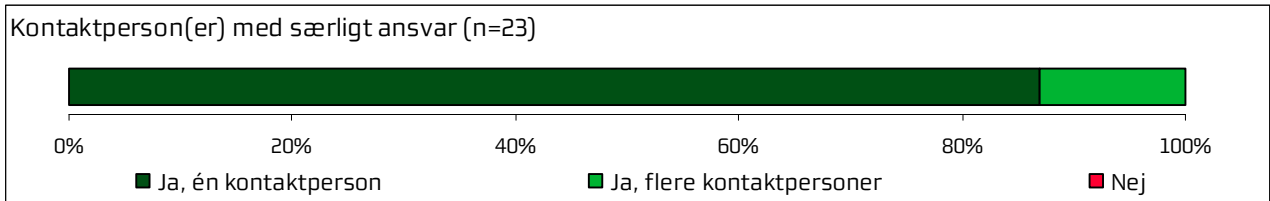
4.2 Inden dit første besøg og ved modtagelsen i ambulatoriet

Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet

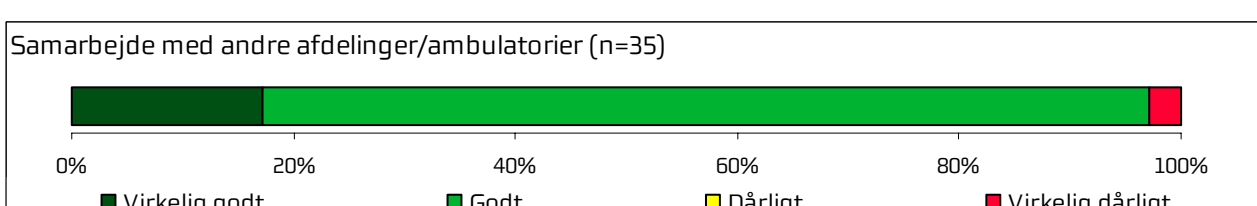
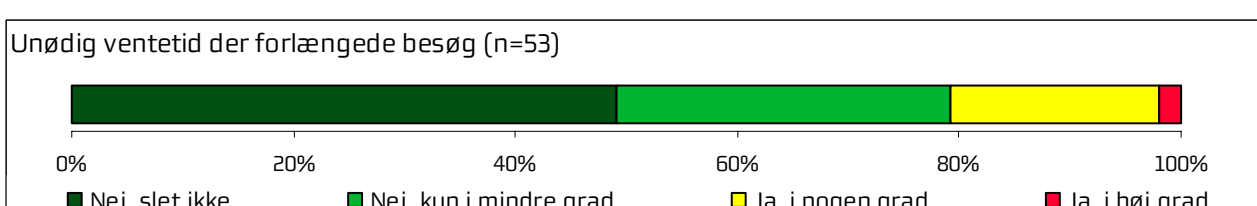
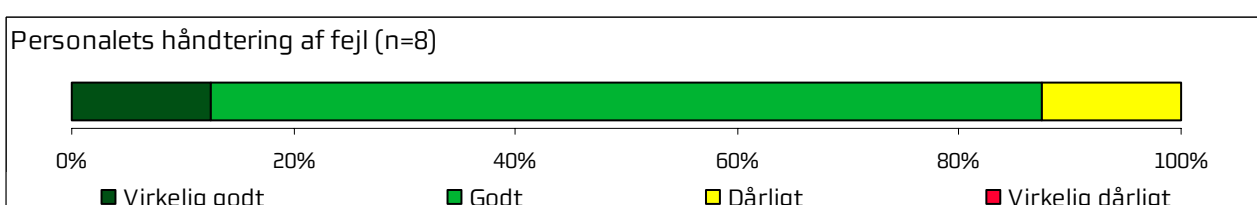
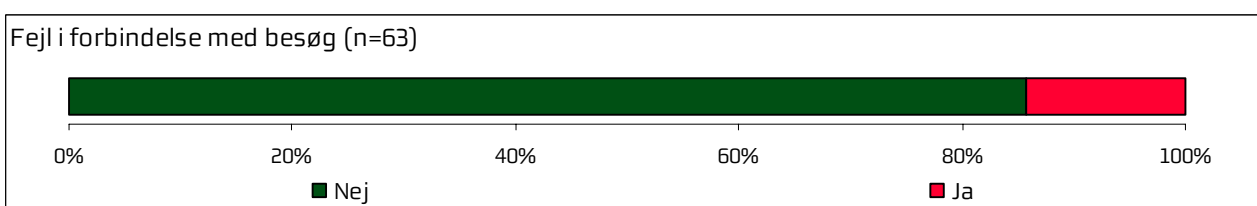
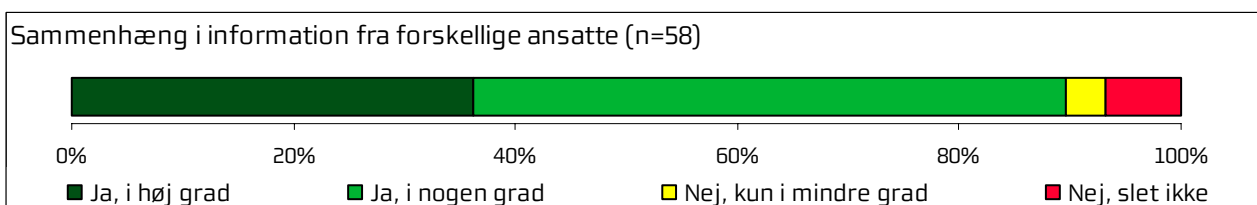
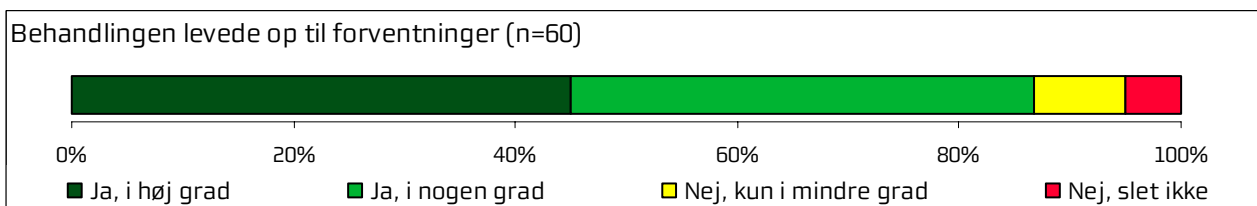
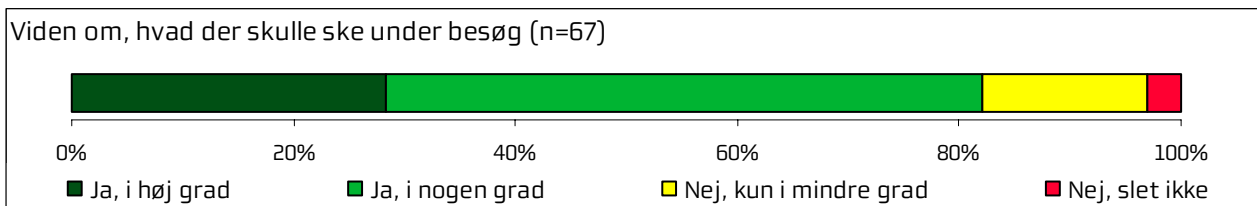
	2009	2010	2011	Bedste	Dårligste	Gennemsnit
Hvordan vurderer du, at du blev informeret om længden af ventetiden, fra du blev henvist til ambulans behandling til dit første besøg i ambulatoriet?	88%	-	-	99%*	77%	92%
Hvordan oplevede du modtagelsen i ambulatoriet?	97%	-	-	100%	92%	98%
Oplevede du, at der var ventetid, fra du skulle møde i ambulatoriet, til du blev kaldt ind?	20%	-	-	65%*	21%	37%*
Hvor lang var ventetiden i ambulatoriets venteværelse, fra du skulle møde, til du blev kaldt ind?	-	-	-	-	-	-
Informerede personalet dig om ventetiden, fra du skulle møde, til du blev kaldt ind?	41%	-	-	72%*	18%*	42%
Hvordan vurderer du indretningen af venteværelset?	48%	-	-	99%*	53%	86%*

4.3 Personale

	2009	2010	2011	Bedste	Dårligste	Gennemsnit
Oplevede du, at én eller flere kontaktpersoner i ambulatoriet havde særligt ansvar for dit undersøgelses-/behandlingsforløb?	100%	-	-	95%	50%*	81%*
Hvordan vurderer du, at ambulatoriets personale havde sat sig ind i dit sygdomsforløb ved de planlagte samtaler?	88%	-	-	100%*	73%*	92%
I hvilket omfang blev du inddraget i de beslutninger, der skulle træffes om din undersøgelse/behandling?	91%	-	-	100%*	79%*	92%
I hvilket omfang blev dine pårørende inddraget i de beslutninger, der skulle træffes om din undersøgelse/behandling?	86%	-	-	97%	68%*	88%
Lyttede personalet til dig med interesse, når du sagde noget?	95%	-	-	100%	85%	95%
Fik du indtryk af, at personalet var gode til deres fag?	98%	-	-	100%	92%	98%

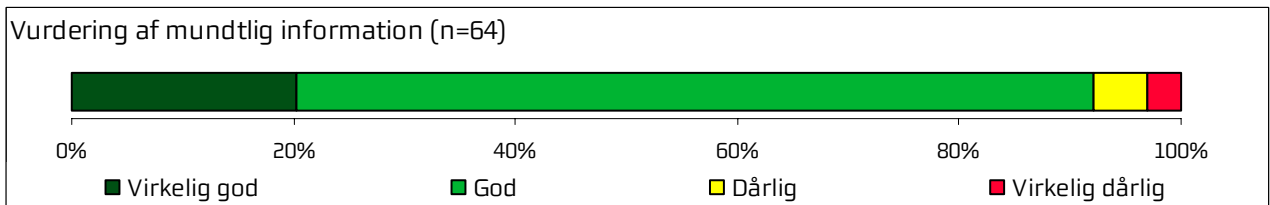
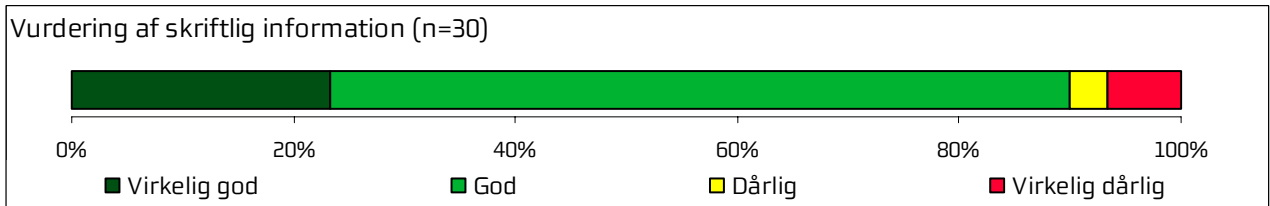
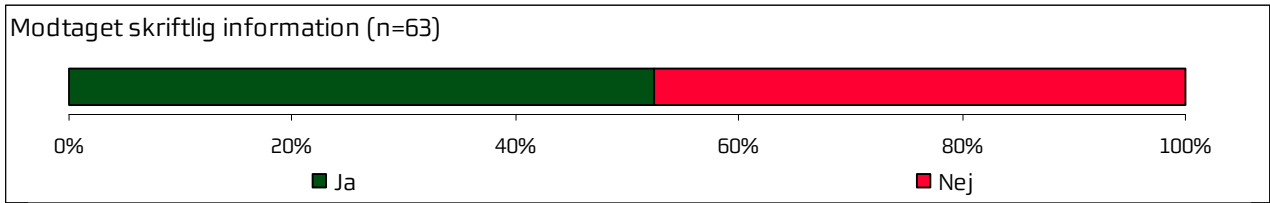
4.4 Undersøgelser-/behandlingsforløb

Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet

	2009	2010	2011	Bedste	Dårligste	Gennemsnit
Vidste du, hvad der skulle ske under dit/dine besøg i ambulatoriet?	82%	-	-	96%*	68%	87%
Levede behandlingen op til dine forventninger?	87%	-	-	100%*	79%	92%
Var der sammenhæng i det, du fik at vide, når du talte med forskellige ansatte i ambulatoriet?	90%	-	-	100%*	84%	94%
Oplevede du, at der skete fejl i forbindelse med dit/dine besøg i ambulatoriet?	86%	-	-	98%*	76%	90%
Hvordan synes du alt i alt, at personalet tog hånd om fejlen/fejlene, efter den/de blev opdaget?	88%	-	-	100%	13%*	69%
Oplevede du, at der opstod unødigt ventetid under din undersøgelse/behandling i ambulatoriet, der forlængede dit/dine besøg?	79%	-	-	98%*	75%	90%
Hvordan vurderer du, at ambulatoriet samarbejdede med andre afdelinger/ambulatorier om din undersøgelse/behandling?	97%	-	-	100%	75%*	90%

4.5 Information

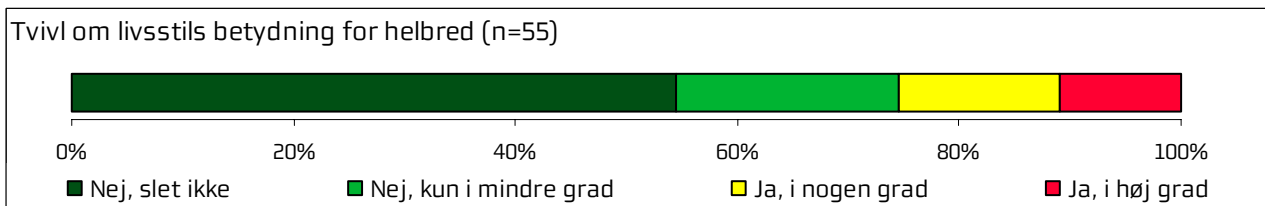
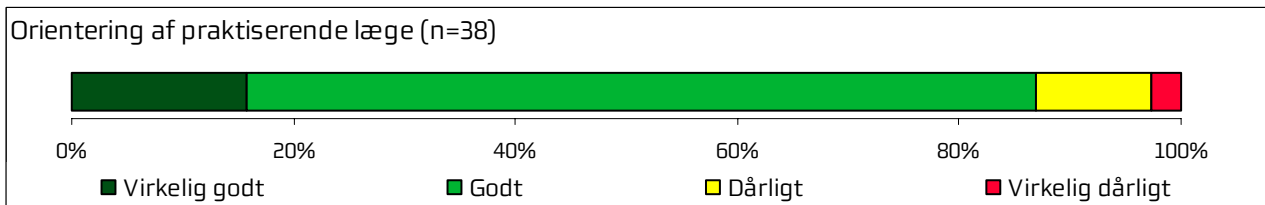
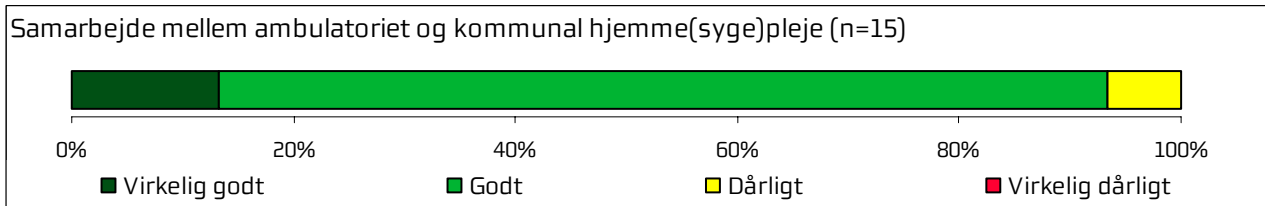
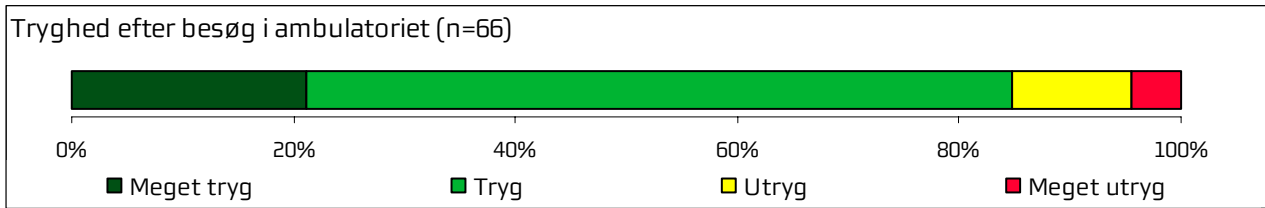

Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet

	2009	2010	2011	Bedste	Dårligste	Gennemsnit
Har du i forbindelse med dit/dine besøg i ambulatoriet modtaget skriftlig information om din sygdom og undersøgelse/behandling?	52%	-	-	81%*	26%*	56%
Hvordan vurderer du alt i alt den skriftlige information, du fik i ambulatoriet?	90%	-	-	100%	85%	97%
Hvordan vurderer du alt i alt den mundtlige information, du fik i ambulatoriet?	92%	-	-	100%*	84%	95%

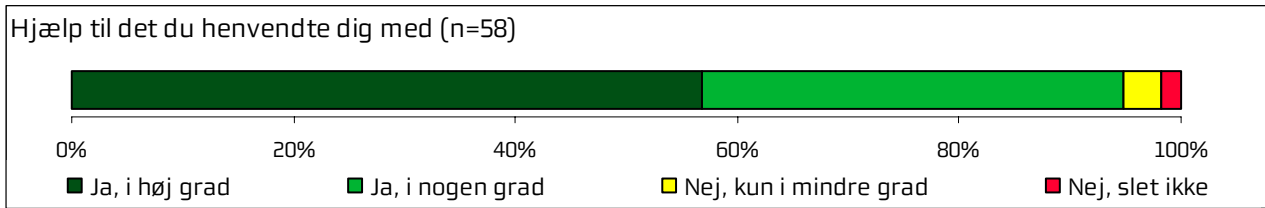
4.6 Efter dit/mellem dine besøg i ambulatoriet

Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet

	2009	2010	2011	Bedste	Dårligste	Gennemsnit
Var du tryk eller utryk, da du tog hjem efter dit/dine besøg i ambulatoriet?	85%	-	-	100%*	79%	94%*
Hvordan vurderer du, at ambulatoriet og den kommunale hjemmepleje/hjemmesygepleje samarbejdede om dit undersøgelses-/behandlingsforløb?	93%	-	-	100%	69%	92%
Hvordan vurderer du, at ambulatoriet har orienteret din praktiserende læge om dit undersøgelses-/behandlingsforløb?	87%	-	-	100%*	60%*	86%
Har du i forbindelse med dit undersøgelses-/behandlingsforløb i ambulatoriet været i tvivl om din livsstils betydning for dit helbred?	75%	-	-	86%	48%*	74%

4.7 Hospitalets eget spørgsmål

Afsnittets resultater set i forhold til de øvrige afsnit på hospitalet

	2009	2010	2011	Bedste	Dårligste	Gennemsnit
Fik du hjælp af ambulatoriet, til det du henvendte dig med?	95%	-	-	100%	85%	95%

Bilag 1: Kommentarsamling

Nedenfor er indsat de kommentarer, som patienterne er kommet med i forbindelse med udfyldningen af spørgeskemaet. Kommentarerne er vist i deres fulde ordlyd. Kommentarerne er endvidere anonymiseret, og kun kommentarer som giver mening, når de står alene, er medtaget. Patienternes kommentarer er således nedskrevet, hvad enten de har været positive eller negative, mens faktuelle oplysninger er udeladt, hvis de løsrevet fra andre oplysninger i spørgeskemaet ikke giver mening.

Patienten er tildelt et patient-id, så det er muligt at følge den enkelte patient og se, om patienten har knyttet en eller flere kommentarer til spørgeskemaet. Patientens samlede indtryk er indsat, så det er muligt at sammenholde patienternes samlede indtryk med patienternes kommentarer.

Neurologisk Ambulatorium

Skriv her, hvis du synes, ambulatoriet kunne gøre noget bedre, og/eller hvis du synes, ambulatoriet gjorde noget særligt godt

ID	Kommentar	Patientens samlede indtryk
1	Alt i alt har mine besøg været udmærkede. Personalet gjorde, hvad de skulle, men bestemt ikke mere end det. Se på hvordan de gør på børneafdelingen og gør som dem, der har jeg altid følt mig i meget gode hænder.	Godt
3	Har altid fået besked om, at hvis du har problemer eller spørgsmål, så RING til os (tak).	Godt
4	Ambulatoriet er OK.	Virkelig godt
5	Der skal dansktalende læger til. Det er et stort minus, at de ellers dygtige udenlandske læger, vi har, ikke er bedre til dansk.	Dårligt
6	Jeg synes Thisted er dårligt. De har behandlet mig dårligt en gang. Viborg og Skive sygehus er jeg godt tilfreds med.	Virkelig godt
7	Særligt godt har været én bestemt sygeplejerske, da hun har været der 100 % for både mig som patient og for mine pårørende. Vi har altid været velkomne til at kontakte hende, hvis vi havde noget, vi var i tvivl om eller spørgsmål, og hun ville finde et svar.	Godt
9	Det ville være godt, hvis ambulatoriet havde et venteværelset i stedet for at sidde på en lang række på gangen, og mange gange kommer man til at sidde langt fra hinanden og kan slet ikke tale sammen. Det er også ubehageligt med personalet, der går frem og tilbage hele tiden lige foran de ventende. Vi savner også parkeringspladser - især når man har en dårligt gående patient.	Godt
11	Venligt personale. Imødekommende.	Godt
12	Jeg var glad for, at jeg fik mulighed for en snak om de efterfølgende ting, der er dukket op efter min indlæggelse. Lægen ved samtaler virkede dog ikke forberedt og nærmest lidt "arrogant".	Dårligt
14	Det er i orden.	Virkelig godt
19	Super flot arbejde, jeg er fuldt ud tilfreds.	Virkelig godt
21	Give en ukorrekt journalføring.	Dårligt
24	Lægen, jeg talte med, gav sig rigtig god tid til at besvare mine spørgsmål, og det var rigtig rart.	Virkelig godt
25	Gjorde det altid så godt som muligt, for at man skulle befinde sig godt.	Godt
26	Lægerne kunne bruge mere tid på at forklare fremtidsudsigterne i forbindelse med resultat af hjernescanning. At tro, at man skal have resultatet af én ting, og så flyttes fokus til noget andet, og jeg fik et chok. Jeg har været meget ulykkelig siden. Min livskvalitet er røget, og jeg kan ikke se fremad.	Intet svar

- 27 At man ikke kom ind til så mange forskellige læger, når man var der. At der var en, der kendte én og ens journal, ville gøre mig lidt mere tryk. Godt
- 28 Behandlende mediciner helt ok. Medhjælpende sygeplejerske helt ok. Vejen til disse to er desværre brolagt med udtalt uduelighed! Intet svar

Neurologisk Ambulatorium

Har du uddybende kommentarer til forløbet inden dit første besøg eller til din modtagelse i ambulatoriet?

ID	Kommentar	Patientens samlede indtryk
1	Jeg ville blive glad, hvis der i venteværelset lå nogle spændende blade så som Elle, Costume og IN.	Godt
6	Jeg er altid blevet godt modtaget de steder, hvor jeg har været. Personalerne har altid været flinke til at hjælpe mig.	Virkelig godt
10	På neurologisk er der ingen venteværelse, så sidder på gangen.	Godt
11	Venteværelse på gangen. Ventede på stol.	Godt
12	I forbindelse med min indlæggelse på neurologisk afdeling er der efterfølgende dukket en del uafklarede ting op. Jeg bad derfor om en ny samtale, og man imødekom dette.	Dårligt
16	Er kommet i ambulatoriet i mange år, og har kun mødt søde og rare mennesker.	Godt
17	På "ventegangen" er det meget svært for en handicappet med krykker, at slå stolesæderne ned og tage plads. Godt at der er væske at drikke.	Godt
19	Jeg blev kaldt ind inden, jeg skulle til. Jeg syntes, det var en god oplevelse, virkelig flot.	Virkelig godt
23	Det var ikke et rum, hvor man var "alene", men midt ude på gangen, så man kunne se, hvad der skete. Godt med kaffe osv.	Godt
25	Det er som regel OK.	Godt
28	Man ankommer præcist, bliver sendt direkte til røntgen, og venter der i "100 år", tilbage til ambulatoriet for at opdage, at modtagelsen IKKE orienterer om, at man er sendt til røntgen, hvilket resulterer i at ambulatoriepersonalet er sure fordi de tror man er kommet for sent.	Intet svar

Neurologisk Ambulatorium

Oplevede du, at der skete fejl i forbindelse med dit/dine besøg i ambulatoriet? (Beskrivelse af fejl ved kryds i "andet")

	ID	Kommentar	Patientens samlede indtryk
	6	I Thisted.	Virkelig godt
	10	Forkert journal.	Godt
	20	Tiden fejlbooket to gange.	Dårligt

Neurologisk Ambulatorium

Har du uddybende kommentarer til dit undersøgelses-/behandlingsforløb?

ID	Kommentar	Patientens samlede indtryk
2	Den læge, der opererede mig, [NN], stor ros til ham. God orientering, vellykket operation, kemien passede også - humoren.	Godt
5	Jeg var til samtale med en læge, som ikke forstod, hvad jeg sagde. Hun misforstod både information om mit medicinforbrug mm. Efterfølgende havde jeg kontaktet sygeplejersken på afdelingen for at få udredt eventuelle misforståelser. Det er synd for lægen og medvirker ikke til at give et godt billede af afdelingen. Selvom jeg er kommet ca. hvert andet/tredje år siden 1982, forventer man, at folk taler og forstår dansk, og at de kender/har sat sig ind i sagen.	Dårligt
8	Når ældre mennesker, oven i købet med dårlige ører, bliver betjent af udenlandske læger, er det virkelig dårligt. Jeg har krydset flere punkter, ikke vurdere, netop af samme grund.	Intet svar
12	Lægen virkede uforberedt til samtalen og skulle til at lede efter mange ting på skærmen for at kunne svare.	Dårligt
13	Jeg er i dag voksen. De år hvor jeg var på børneafdelingen, har jeg kun positive erindringer om. Personalet var sjove og yderst venlige og gav en god fornemmelse. Senere har jeg så været til årlige undersøgelser, og der skulle der være to personer; lægen og min kontaktperson. Kontaktpersonen var der så yderst sjældent. Derudover skulle der en ung læge til at udskrive den korrekte medicin som nu gør, at jeg er blevet anfaldsfri. Det eneste negative ved det er, at jeg synes ikke, jeg er blevet sat godt nok ind i, hvad den nye medicin vil betyde. Hvis man skal være gravid skal man over på en anden medicin igen. Det ville være rart med en bedre information lige denne gang. Men det bedste er, at nu er jeg anfaldsfri :-)	Virkelig godt
18	Efter NN overtog behandlingen, har behandlingen været i faste og gode rammer.	Virkelig godt
25	Jeg har aldrig haft noget at klage over.	Godt
27	I den tid jeg har gået til kontrol, har det stort set været forskellige læger hver eneste gang, jeg har været der. Synes, det er meget frustrerende og ikke så trygt.	Godt

Neurologisk Ambulatorium

Har du uddybende kommentarer til forløbet efter dit/mellem dine besøg i ambulatoriet?

ID	Kommentar	Patientens samlede indtryk
14	Søde og flinke.	Virkelig godt
15	Ja, for jeg kommer ikke til at arbejde igen.	Godt
19	Jeg er blevet rigtig godt behandlet, flinkt og meget dygtigt personale.	Virkelig godt
22	Der bør skeles mere til, hvor meget en sygdomsdiagnose og medicinering hos et familiemedlem kan påvirke en hel familie. Vi har manglet, og mangler stadig, hjælp til at kunne fungere som familie som inden sygdommen indtraf, og få redskaber til, hvordan familien kan komme videre og fungere igen på trods af sygdommen. Der bruges megen energi fra personalets side på den sygdomsramte - meget på medicineringen - men ofte sidder pårørende, som også bliver bedt af personalet om at være observant på signaler hos den sygdomsramte med frustrationer og afmagt i, at skulle holde sammen på en familie. Her synes der at mangle forståelse (sig det højt) og dialog med den/de pårørende fra personalets side. Medicineringen er der meget fokus på, men de menneskelige konsekvenser og en families frustrationer er simpelthen et overset problem. Den dobbeltrolle en ægtefælle sættes i er meget problematisk. Ægtefællen skal holde øje med signaler hos den sygdomsramte og strukturere dagen for vedkommende - samtidig med at skulle fungere som ægtefælle i et ligeværdigt forhold. Denne problematik bør personalet være meget mere bevidste om.	Godt
28	Jeg har ondt af de mennesker, som ikke kan formulere sig overfor systemet! De har det svært.	Intet svar

